

УДК: 378.14+796+61.2+372.0

Андрій Олексійович Богатов,
 викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін,
 Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
 вул. Фонтанська дорога, 4, м. Одеса, Україна

КОМПОНЕНТИ І КРИТЕРІЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті визначено і надано характеристику компонентам і критеріям підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального середовища. Виокремлено мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивний компоненти; виділено наступні критерії підготовленості: ціннісний, ґносеологічний, організаційно-конструктивний та оцінно-рефлексивний. Уточнено поняття «здоров'язбережувальна діяльність учителя фізичної культури»; пропонуються твердження «формування здоров'язбережувального освітнього середовища навчального закладу»; «здоров'язбережувальна раціональна організація навчального процесу».

Ключові слова: підготовленість, здоров'язбереження, майбутні учителі фізичної культури, освітнє середовище, компоненти, критерії, структурні складові, організація навчального процесу.

Постановка проблеми. Сьогодні система освіти України зіткнулася практично зі всім спектром негативних проявів: значне поширення різних форм аддикції, девіації, асоціальної поведінки серед молоді. Численні профілактичні програми, високопрофесійні розробки вчених і педагогів-практиків у сфері здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних технологій до теперішнього часу істотно не змінили ситуацію. На наш погляд, певною мірою це пов'язано з тим, що система освіти не встигає за темпами соціальних трансформацій у суспільстві, не забезпечує випереджаючу стратегію професійної підготовки майбутніх учителів до здоров'язбережувальної діяльності з урахуванням макросоціальних процесів.

Проблема професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури концентрує багато актуальних питань, характерних для сучасного етапу соціокультурних перетворень у системі освіти в Україні. Оновлення змісту освіти, орієнтація на новий тип педагогічного мислення, формування в молодого покоління онтозберігального світогляду, утвердження етичних цінностей, безумовно, мають позначитися на професійних і особистісних якостях майбутнього вчителя.

У вітчизняній вищій школі ще недостатньо накопичено наукових праць, у яких вивчаються проблеми зміцнення, збереження та розвитку здоров'я школярів. З огляду на це, актуальність проблеми підготовки студентів напрямів підготовки «Фізичне виховання» до формування здоров'язбережувального середовища є безперечною.

Аналіз останніх досліджень. Цінність збереження здоров'я населенням розглядається державою як ключова, і є умовою не лише розвитку і зростання, а й виживання суспільства. Повинні розроблятися нові навчальні програми, спрямовані на вирішення завдань і створення умов, що сприяють збереженню й зміцненню здоров'я в закладах освіти; впровадження методології, принципів і методів здоров'язбережувальної освіти, програмно-технічних засобів із моніторингу, формування, розвитку й збереження здоров'я; здійснення медико-фізіологічного,

соціологічного і психолого-педагогічного контролю за станом здоров'я суб'єктів освітнього процесу, за дотриманням законодавчо-нормативних правових актів, що регламентують діяльність освітнього закладу з питань збереження здоров'я [5]; [6].

У структурі підготовленості деякі вчені виділяють такі компоненти, як мотиваційний, змістовий, діяльнісний, креативний (Л. Іванова) [7]; мотиваційний, змістовий, технологічний, рефлексивний, здоров'язбережувальний (Б. Долинський) [6]; мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, оздоровчий, рефлексивний (П. Джурицький) [5]; мотиваційно-орієнтаційний, змістовно-операційний та емоційно-рефлексивний компоненти (В. Наумчук) [9]; педагогічну спрямованість; педагогічні здібності; соціально-педагогічну компетентність (О. Петунін) [10]. Крім того, в діяльності вчителя фізичної культури такі вчені, Г. Бабушкін [1], М. Віленьський [3], О. Петунін [10] виділяють ще й руховий компонент. М. Данилко вважає, що «професійна підготовленість учителя фізичної культури характеризується складним змістом і структурою та включає психологічну, науково-теоретичну, практичну, психофізичну й фізичну підготовку» [4]. З. Левчук зауважує, що підготовленість майбутнього вчителя фізичної культури зумовлюють такі групи компонентів: теоретико-методологічний рівень підготовки, який виявляється в перебудові технологій розвитку і виховання особистості; практично-дієві компоненти; соціальні компоненти; психологічний рівень розвитку особистості [8]. На думку М. Віленьського, успішність будь-якої педагогічної діяльності визначається наявністю у викладача педагогічних здібностей, серед яких розрізняють: пізнавальні, конструктивні, проектувальні, організаційні та комунікативні [3]. В. Буряк акцентує на дидактичних, академічних, перцептивних, експресивних, сугестивних, організаторських, комунікативних, конструктивних, особистісних здібностях, саме вони є найважливішою умовою оволодінням педагогічною майстерністю [2].

Автори визначають критерії оцінки розвитку підготовленості до педагогічної діяльності: спонукально-

ціннісний; когнітивно-валеологічний; організаційно-діяльнісний; оцінно-моніторинговий (Б. Долинський) [6]; орієнтовно-ціннісний, гносеологічний, організаційний, оздоровчо-поведінковий, оцінно-результативний (П. Джуринський) [5]. Науковці зазначають, що здоров'язбережувальне середовище сучасної школи цілеспрямовано впливає на благополуччя окремого учня і забезпечує здорове майбутнє суспільства в цілому. Одним із напрямів здоров'язбереження в загальноосвітньому навчальному закладі є педагогічний супровід первинної профілактики соціально небезпечних хвороб, наркоманії, алкоголізму та ін. [5].

Аналіз наукової літератури виявив розбіжності у підходах до компонентів підготовки та критеріальних характеристик професійно-педагогічної підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до формування здоров'язбережувального середовища.

Мета дослідження – визначити компоненти і критерії оцінки підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до формування здоров'язбережувального середовища.

Виклад основного матеріалу. Професійну підготовленість майбутнього вчителя фізичної культури до формування здоров'язбережувального середовища у своєму дослідженні ми розглядали як результат професійної орієнтації, професійного самовизначення і професійної ідентифікації; як результат професійної освіти і самоосвіти, професійного виховання і самовиховання. Професійна підготовленість перебуває в єдності зі спрямованістю на професійну здоров'язбережувальну діяльність і стійкими настановами на працю майбутнього вчителя фізичної культури.

Під підготовленістю майбутнього вчителя фізичної культури до формування здоров'язбережувального освітнього середовища розуміємо результат професійної підготовки студента вищого навчального закладу до ролі керівника, координатора та організатора здоров'язбережувального процесу в навчальному закладі, який виражений у здатності сформувавши здоров'язбережувальне освітнє середовище учасників освітнього процесу в здоров'язбережувальному освітньому просторі школи.

Здоров'язбережувальний освітній простір, за визначенням П. Б. Джуринського, включає в себе інтеграцію оздоровчої діяльності в навчально-виховний процес, розробку інтегрованих курсів, збільшення рухової активності учнів, системний підхід до організації позакласної діяльності, роботу психологічної служби, удосконалення фізичного виховання на основі реалізації індивідуального та диференційованого підходів. Керівником і головним координатором формування здоров'язбережувального освітнього простору є учитель фізичної культури [5].

Здоров'язбережувальна діяльність учителя фізичної культури, метою якої є формування здоров'язбережувального освітнього середовища навчального закладу, повинна забезпечуватися сформованістю мо-

тивів (усвідомлення важливості здоров'язбережувальної діяльності з учасниками освітнього процесу), знань (використання засобів спрямованого фізичного виховання у профілактиці захворювань, корекції фізичного стану, розвитку фізичних якостей школярів, самостійних заняттях школярів з метою активного відпочинку в режимі навчального дня, знання особистісно зорієнтованих технологій здоров'язбереження, знання змісту, форм і методів організації здоров'язбережувальної діяльності), умінь (проводити навчальні, секційні та заняття з учнями, які віднесені за станом здоров'я до спеціальних медичних груп; надавати першу медичну допомогу, розробляти сценарії, плани і програми оздоровчих і здоров'язбережувальних заходів, організовувати і проводити фізкультурно-оздоровчі свята і спортивні змагання; організовувати та проводити позаурочні фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи, надавати методичну допомогу в проведенні здоров'язбережувальних заходів у режимі навчального дня, в позаурочний та позашкільний час іншим педагогам; систематично здійснювати самоаналіз професійної діяльності щодо узагальнення власного досвіду та досвіду інших), комунікативних навичок та особистісних якостей майбутніх учителів фізичної культури (навички комунікативної діяльності та творчої діяльності).

На наш погляд, формування здоров'язбережувального освітнього середовища навчального закладу передбачає раціональну організацію навчально-виховного процесу, яка необхідна для запобігання перенапружень і перевантажень та сприяє успішному навчанню суб'єктів навчально-виховного процесу, зміцнює і береже їхнє здоров'я.

Для створення здоров'язбережувального освітнього середовища потрібна висока майстерність педагога, який проектує і реалізовує освітній процес на уроці на основі таких ключових принципів здоров'язбереження: індивідуалізації, що враховує динаміку працездатності учнів, біоритмів організму; наочності, що дозволяє якнайповніше використати можливості сприйняття, пам'яті та уяви, не перевантажуючи дитину одноманітною стомлюючою роботою; відповідальності й свідомості, що формує мотивацію дитини до зміцнення здоров'я; гармонійності й всебічного розвитку особистості; врахування індивідуальних і вікових особливостей учнів; зв'язок теорії з практикою, яка може дозволити використати теоретичні знання у формуванні в дитини здорового способу життя; системність і послідовність, що допомагає школяру дотримуватися оздоровчо-виховного режиму; повторення, тобто вироблення динамічного стереотипу.

Важливими показниками здоров'язбережувальної раціональної організації навчального процесу є організація занять на основі дотримання принципів відеоекоекологічного простору, здорового способу життя, здоров'язбереження, використання на уроках дихально-відновлювальних, оздоровчо-розвивальних, здоров'язбережувальних технологій, організація та проведення рухових перерв з елементами психоемоційного розвантаження, дотримання правил особистої та громадської гігієни у психолого-педагогічному просторі навча-

льного закладу.

У структурі підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до формування здоров'язбережувального освітнього середовища ми виокремлюємо мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивний компоненти.

Мотиваційно-ціннісний компонент виражався в усвідомленні ціннісного ставлення до діяльності, яка спрямована на зміцнення та збереження здоров'я, формування здоров'язбережувального освітнього середовища. Для оцінки рівнів сформованості підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності за мотиваційно-ціннісним компонентом було обрано ціннісний критерій, що містив об'єктивне уявлення про мотивацію майбутнього учителя фізичної культури до професійної діяльності, спрямованої на формування здоров'язбережувального освітнього середовища; настанови на дотримання цінності здоров'я; позитивного ставлення до збереження здоров'я і учасників освітнього процесу, навчання їх культури здоров'я; позитивного ставлення до оволодіння прийомами професійної діяльності, необхідними знаннями, вміннями й навичками; настанови працювати за обраною професією, взаємодіяти з учасниками освітнього процесу тощо.

Когнітивний компонент включав наявність у студентів стабільних знань, умінь і навичок відносно формування здоров'язбережувального освітнього середовища; знань у галузі формування здоров'я та безпеки життєдіяльності; наявність у сфері досвіду зі здоров'язбереження та формування культури здоров'я. Для оцінки рівнів сформованості підготовленості було обрано гносеологічний критерій, що передбачав обізнаність щодо формування здоров'язбережувального освітнього середовища, а саме: набуття здоров'язбережувальних, нормативно-правих знань; методів оцінки стану здоров'язбережувального середовища закладу; про організацію здоров'язбережувального навчального процесу; наявність знань про норми дозування навантажень у навчально-виховній діяльності; про формування екологічного та емоційно-поведінкового простору школи; про психологічний супровід здоров'язбережувального процесу; про дотримання професійної етики, вміння вирішувати конфліктні ситуації.

Операційно-діяльнісний компонент передбачав опанування методичних і практичних прийомів використання знань з метою засвоєння способів діяльності, формування умінь і навичок в організації й управлінні формуванням здоров'язбережувальним освітнім середовищем навчального закладу. Реалізація операційно-діяльнісного компонента передбачала формування у майбутніх учителів фізичної культури методичних і практичних умінь раціонально організувати освітній процес з урахуванням усіх чинників здоров'язбереження (режиму праці і відпочинку, раціонального харчування, оптимального об'єму рухової активності, загартування, умінь зняти психологічну напруженість); відбір здоров'язбережувальних при-

йомів, методів, засобів, які повинні використовуватися в освітньому процесі. Для оцінки рівнів сформованості підготовленості було обрано організаційно-конструктивний критерій. За ним оцінювалися уміння, навички, здобутий досвід у здоров'язбережувальній освітній діяльності. Зазначений критерій передбачав оцінку конструктивної функції майбутніх учителів щодо організації, побудови й управління навчально-виховним процесом з урахуванням навчально-виховних засобів, вміння реалізувати здоров'язбережувальну діяльність, спрямовану на формування здоров'язбережувального середовища.

Важливим у структурі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності був рефлексивний компонент. Рефлексія педагога – це процес пізнання ним себе як професіонала, свого внутрішнього світу, аналіз власної діяльності, усвідомлення того, як його сприймають учасники освітнього процесу. Для визначення рівня сформованості підготовленості було обрано оцінно-рефлексивний критерій, що характеризувався можливістю здійснювати діагностику здоров'я вихованців, урахувати особливості їхнього емоційного стану реалізувати рефлексію професійної діяльності на основі самоаналізу, об'єктивної самооцінки та самовдосконалення. За цим критерієм визначалися професійні вміння педагога з'ясувати результативність виховного впливу, забезпечувати регулювання, контроль та оцінку діяльності.

Висновки. Під час дослідження визначено і надано характеристику компонентам і критеріям оцінки сформованості підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального середовища. Виокремлено мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивний компоненти; ціннісний, гносеологічний, організаційно-конструктивний та оцінно-рефлексивний критерії.

Визначено, що підготовленість майбутнього вчителя фізичної культури до формування здоров'язбережувального освітнього середовища – це результат професійної підготовки студента вищого навчального закладу до ролі керівника, координатора та організатора здоров'язбережувального процесу в освітньому закладі, що виражений у здатності сформувати здоров'язбережувальне освітнє середовище учасників навчального процесу в здоров'язбережувальному освітньому просторі школи. Уточнено поняття «здоров'язбережувальна діяльність учителя фізичної культури»; пропонуються твердження «формування здоров'язбережувального освітнього середовища навчального закладу»; «здоров'язбережувальна раціональна організація навчального процесу».

Подальші дослідження щодо проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування здоров'язбережувального освітнього середовища вбачаємо у визначенні та обґрунтуванні рівнів підготовки, педагогічних умов, а також у розробці експериментальної моделі підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабушкин Г. Д. Управление формированием профессиональных умений у студентов физкультурного вуза в условиях спортивно-педагогической деятельности / Г. Д. Бабушкин, А. Н. Двоглазов // Теория и практика физической культуры. – 2000. – № 5. – С. 11-12.

2. Буряк В. К. Формування методологічної культури майбутнього вчителя / В. К. Буряк // Рідна школа. – 2005. – № 2. – С. 3-7.

3. Виленский М. Я. Феномен ценности здоровья в развитии личности студента / М. Я. Виленский, О. Ю. Масалов // Педагогика здоровья. – 2009. – № 2. – С. 2-7.

4. Данилко М. П. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх вчителів фізичної культури : автореф. дис. ... канд. наук із фізичного виховання та спорту : 24.00.02 / М. П. Данилко. – Луцьк, 2000. – 19 с.

5. Джури́нський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності : [монографія] / П. Б. Джури́нський. – Одеса : В-во ТОВ «Лера-друк», 2012. – 422 с.

6. Долинський Б. Т. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до формування здо-

ров'язбережувальних навичок і вмінь у молодших школярів у навчально-виховній діяльності : [монографія] / Б. Т. Долинський. – Одеса : Видавець М. П. Черкасов, 2010. – 269 с.

7. Иванова Л. И. Подготовка будущих учителей из позиций здоров'язберегающей освіти / Л. И. Иванова, Л. П. Сущенко // Реализация здорового способа життя – сучасні підходи / За заг. ред. М. Лук'янченка, Ю. Шкребтія, Е. Боляха, А. Матвеева. – Дрогобич : КОЛО, 2005. – С. 489-493.

8. Левчук З. С. Формирование готовности к профессиональному творчеству у студентов педагогического вуза : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / З. С. Левчук. – Минск, 1992. – 19 с.

9. Наумчук В. І. Професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури в процесі самостійної роботи зі спортивних ігор : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / В. І. Наумчук. – Тернопіль, 2002. – 168 с.

10. Петунин О. В. Теоретические основы подготовки студентов к профессиональной деятельности учителя физической культуры : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / О. В. Петунин. – СПб., 1996. – 48 с.

REFERENCES

1. Babushkin, G. D., Dvoeglazov, A. N. (2000). Upravlenie formirovaniem professionalnykh umeniy u studentov fizkulturnogo vuza v usloviyakh sportivno-pedagogicheskoy deyatelnosti [Management of professional skills formation in students of Physical training universities in terms of sports and pedagogic activities]. *Teoriya i praktika fizicheskoy kultury – Theory and practice of Physical culture*, 5, 11-12 [in Russian].

2. Buriak, V. K. (2005). Formuvannia metodolohichnoi kultury maibutnoho vchytelia [Formation of future teacher's methodical culture]. *Ridna shkola – Native school*, 2, 3-7 [in Ukrainian].

3. Vilenskiy, M. Ya. (2009). Fenomen tsennosti zdorovya v razvitii lichnosti studenta [Phenomenon of health value in the development of student's personality]. *Pedagogika zdorovya – pedagogy of health*, 2, 2-7 [in Russian].

4. Danylko, M. P. (2000). Formuvannia hotovnosti do profesiinoy diialnosti maibutnykh vchyteliv fizychnoy kultury [Preparing future Physical training teachers for professional activities]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Lutsk [in Ukrainian].

5. Dzhurynskiy, P. B. (2012). *Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoy kultury do zdoroviazberezhuvальноi profesiinoy diialnosti: monohrafiia* [Theoretical and methodical foundations of preparing future Physical culture teachers for health-saving activities: monograph]. Odesa: V-vo TOV "Leradruk" [in Ukrainian].

6. Dolynskiy, B. T. (2010). *Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv do formuvannia*

zdoroviazberezhuvальnykh navychok i vmin u molodshykh shkoliariv u navchalno-vykhovnii diialnosti: monohrafiia [Theoretical foundations of preparing future Physical culture teachers for health-saving skills formation in educational activities: monograph]. Odesa: Vydavets M. P. Cherkasov [in Ukrainian].

7. Ivanova, L. I., Sushchenko, L. P. (2005). Pidhotovka maibutnykh uchyteliv iz pozysii zdoroviazberihaiuchoi osvity [Preparing future teachers in terms of health-saving education]. *Realizatsiia zdorovoho sposobu zhyttia – suchasni pidkhody – Implementation of healthy living – modern approaches*. Lukianchenko, M., Shkrebtii, Yu. (Ed.). Drohobych : KOLO [in Ukrainian].

8. Levchuk, Z. S. (1992). Formirovanie gotovnosti k professionalnomu tvorchestvu u studentov pedagogicheskogo vuza [Preparing pedagogical university students for creativity]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Minsk [in Russian].

9. Naumchuk V. I. (2002). Profesiina pidhotovka maibutnykh vchyteliv fizychnoy kultury v protsesi samostiinoy roboty zi sportyvnykh ihor [Professional training of future Physical culture teachers in the process of self-study on sport games]. *Candidate's thesis*. Ternopil [in Ukrainian].

10. Petunin, O. V. (1996). Teoreticheskie osnovy podgotovki studentov k professionalnoy deyatelnosti uchatelya fizicheskoy kultury [Theoretical foundations of preparing students for working as Physical training teachers]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Saint Petersburg [in Russian].

*Андрей Алексеевич Богатов,
преподаватель кафедры теории и методики физической культуры и спортивных дисциплин,
Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского,
ул. Фонтанская дорога, 4, г. Одесса, Украина*

КОМПОНЕНТЫ И КРИТЕРИИ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ К ФОРМИРОВАНИЮ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Изучены и охарактеризованы компоненты подготовки и критерии оценки сформированности подготовленности будущих учителей физической культуры к организации здоровьесберегающей среды. Выявлено, что для формирования здоровьесберегающей образовательной среды необходимо высокое мастерство педагога, которое реализует образовательный процесс на основе ключевых принципов: индивидуализации; наглядности; гармоничности и всестороннего развития личности; учета индивидуальных и возрастных особенностей учащихся; связи теории с практикой; системности и последовательности; повторения. Выделены мотивационно-ценностный (выражался в осознании ценностного отношения к деятельности, направленной на укрепление и сохранение здоровья, формирование здоровьесберегающей образовательной среды), когнитивный (включал наличие у студентов стабильных знаний, умений и навыков относительно формирования здоровьесберегающей образовательной среды), операционно-деятельностный (обеспечивал освоение методических и практических приемов использования знаний с целью усвоения способов деятельности, формирование умений и навыков в организации и управлении формированием здоровьесберегающей образовательной средой учебного заведения), рефлексивный компоненты (обеспечивал процесс познания педагога себя как профессионала, своего внутреннего мира, анализ собственной деятельности, осознание того, как его воспринимают участники образовательного процесса). Для оценки уровней подготовленности были выбраны следующие критерии: ценностный (содержал информацию об объективном представлении и мотивации будущего учителя физической культуры к профессиональной деятельности, направленной на формирование здоровьесберегающей образовательной среды), гносеологический (предусматривал оценку осведомленности по формированию здоровьесберегающей образовательной среды), организационно-конструктивный (обеспечивал оценку умений, навыков и приобретенного опыта в здоровьесберегающей образовательной деятельности) и оценочно-рефлексивный (был направлен на оценку умений, навыков и приобретенного опыта в здоровьесберегающей образовательной деятельности). Уточнено понятие «здоровьесберегающая деятельность учителя физической культуры»; предлагаются утверждения «формирование здоровьесберегающей образовательной среды учебного заведения»; «здоровьесберегающая рациональная организация учебного процесса». Определено, что формирование здоровьесберегающей образовательной среды учебного заведения предусматривает рациональную организацию учебно-воспитательного процесса. Организация обучения должна строиться на основе соблюдения принципов видеозоологического пространства, здорового образа жизни, использования дыхательно-восстановительных, оздоровительно-развивающих, здоровьесберегающих технологий, проведения двигательных перебивов с элементами психоэмоциональной разгрузки, соблюдение правил гигиены.

Ключевые слова: подготовленность, здоровьесбережение, будущие учителя физической культуры, образовательная среда, компоненты, критерии, структурные составляющие, организация учебного процесса.

*Andrii Bohatov,
lecturer, Department of Theory and Methods of Physical Culture and Sport Disciplines,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky,
4, Fontanska Doroha Str., Odesa, Ukraine*

COMPONENTS AND CRITERIA OF FUTURE PHYSICAL CULTURE TEACHERS' PREPAREDNESS FOR HEALTH SAVING ENVIRONMENT FORMATION

The article deals with the components of preparation and evaluation criteria of future Physical culture teachers' preparedness for health saving environment organization. It has been revealed that for the formation of health saving educational environment a teacher should have the high proficiency level, which implements the educational process on the basis of the following principles: individualization, demonstrativeness, balance, all-round development of a personality, considering individual and age characteristics of students, bonds between theory and practice, consistency, etc. The following components have been distinguished: motivational and axiological (which manifests itself in understanding axiological attitude towards professional activities, oriented at promoting and saving health, forming health saving educational environment), cognitive (involving students' knowledge, abilities and skills in terms of creating health saving educational environment), operational and activity (providing acquisition of methodic and practical tools of using knowledge for the adoption of new forms of activities, the formation of skills in the field of organization and management of health saving educational environment at a higher educational institution), reflexive (providing the process of perceiving oneself as a professional, accepting one's own inner world; the analysis of one's own activities, etc.). The following criteria have been selected for the estimation of preparedness levels: axiological (involving information about the motivation of future Physical culture teachers to professional activities focused on the formation of health saving educational environment), epistemological (providing the assessment of knowledge

in the field of health saving educational environment formation), organizational and constructive (providing estimation of knowledge, abilities, skills and experience in the sphere of health saving educational environment), as well as axiological and reflexive (oriented at the assessment of skills, knowledge and experience gained in health saving educational environment). It has been also revealed that the formation of health saving educational environment provides rational organization of the educational process. It should be based on the principles of videoecology, healthy living, using recreational health saving technologies, keeping health and safety policy, etc.

Keywords: preparedness, health saving principles, future Physical culture teachers, educational environment, components, criteria, structural components, organization of the educational process.

Подано до редакції 12.01.2016

Рецензент: д. пед. н., проф. П. Б. Джурицький
